

Et godt bud på moderne litteraturredidaktik

Litteraturundervisning skal være sansende, skabende og verdensvendt, men man skal også som underviser i litteratur vide, hvad der ligger bag den litteraturredidaktik, man har valgt. Man må vide, hvorfor og på hvilken baggrund man vælger at designe sin litteraturundervisning. Læs denne bog om hvordan man kan gøre

Bodil_Christensen LEKTOR PÅ LÆRERUDDANNELSEN I AALBORG, PROFESSIONSHØJSKOLEN UCN

PUBLICERET Onsdag 10. maj 2023 - 08:45

Del på Facebook

Del på Twitter

Del på e-post

Fakta:

Børnelitteratur i en medietid - Mellemværender mellem litteraturteorier, udtryksformer og læsere

Forfatter: Ayoe Quist Henkel

310 kroner

248 sider

Forlag: Samfundslitteratur

Der er blåt og grønt silkepapir for vinduerne, der er lyd af bølgeskulp i højtalerne, og der ligger redningsveste på gulvet, da 8. klasses elever kommer ind til en dansktime. Der er i lokalet en "stemthed", der er stærkt befordrende for motivation og

opmærksomhed, når læreren herefter læser "Zenobia" af Morten Dürr og Lars Hornemann.

Stemthed, æstetisk udveksling, at læse og skabe mellem udtryksformer, nænsom nærlæsning og verdensvendthed og eksistentiel klangbund er de fem principper for den litteraturredidaktik, der er grundlaget i bogen "Børnelitteratur i en medietid". Det er Aoye Quist Henkel, der er forfatteren, hun har skrevet en ph.d. om samme problematik, og nu er der en bog til alle lærerstuderende, lærere og studerende ved efter- og videreuddannelserne.

Det er en bog, der på fornem vis forvalter professionernes praksistilknytning. Teorien er på plads og alt illustreres med en lang række "praksisglimt".

Bogens forside (det er Rasmus Meisler, der er illustratoren her) har bogens anliggende i sin streg. I en "den-vitruvianske-mand-positur" står en shortsklædt dreng inde i cirklen. Han har en smartphone i den ene hånd, en bog i den anden, der er lyd-ikoner, spørgsmålstegn og et "@" bag ham. Han står på en svag baggrund af en smartphone og en klassisk opslået bog.

Sådan er børne- og ungdomslitteraturen i dag: det er mange medier, det er forskellige platforme, og det er fortsat læseren i centrum med spørgsmålstegn og et stort smil. Undertitlen lyder: "Mellemværender mellem litteraturteorier, udtryksformer og læsere". Det lyder ikke smart eller lettilgængeligt, men "mellemværender" er et begreb, der rummer mangfoldigheden i børne- og ungdomslitteraturen, der foregår i "skæringsflader mellem teknologi, kunst og kultur".

Det stiller krav til dansklærere og andre litteraturundervisere. Der er sket meget, siden Lene Kaaberbøls "[Skammerens datter](#)", Jesper Wung-Sungs "[En-to-tre-nu](#)" og Janne Tellers "[Intet](#)" kom på boghylden på landets skoler og CFU'er. De "klassiske" bøger er kvalitetslitteratur, det anfægtes ikke, men heldigvis - og tak for det, - så udvikles børnelitteraturen helt i samklang med mediernes udvikling.

Her er de mest populære bøger i dansktimerne i 2022

Bogen giver nogle gode svar på spørgsmålene: "Hvordan udvikler billedbøger, børneromaner, digitale fortællinger og ungdomslitteratur sig i en medietid? Hvad siger

aktuel forskning om børnelitteratur og litteraturundervisning i folkeskolen? Hvor er litteratur for børn og unge og litteraturdidaktikken på vej hen?"

I løbet af otte kapitler bliver teori og praksis belyst. Helt klassisk er det den hard-core-teori, der før de første kapitler. Til tider kunne det give læseren en klarere forståelse af teorien, hvis der blev givet en række "praksisglimt" i første del, så man som læser havde et praksisforløb at holde teorien op med. Det kan derfor anbefales, at man (hvis man ikke er bekendt med samme forfatters meget praksisrettede bog "[Grib litteraturen](#)") begynder med det sidste kapitel, kapitel otte. Det er her, de didaktiske principper bliver gennemgået med mange "praksisglimt" som illustration.

Kapitlerne har følgende overskrifter, der kan give et godt billede af indholdet:

"Børnelitteratur i en medietid, Teoretiske udgangspunkter, Intermedial analyse af den digitale fortælling NORD, Billedbøger i intermedial og materiel belysning, Børnebøger i forskellige æstetiske dragter, Ungdomslitteratur - generelt og i intermedial belysning, Det litteraturdidaktiske landskab og endelig Litteraturdidaktik i en medietid- at gribe og få greb om litteraturen.

Litteraturen er både et spejl og et vindue

Herefter er der (og igen: tak for det) en række ordforklaringer af begreber som "intermedialitet", "materialitet" og "crossover". Der er en liste over børnelitteraturen, der er nævnt i bogen, og der er links til en stribe undervisningsforløb, der er afprøvet i praksis.

Endelig er der en tak, en litteraturliste og et meget anvendeligt indeks.

ANNONCE:

Det er nye bøger, der er brugt i eksemplerne. Det er forfattere og illustratører, der er aktuelle, relevante og læseværdige. Det er Morten Dürr, Lars Hornemann, Mette Vedsø, Rebecca Bach-Lauritsen, Sarah Engell, Sofie Riis Endahl, Stian Hole, Søren Jessen, Glenn Ringtved, Sanne Munk Jensen, Bent Haller, Mette Hegnhøj, Ditte Wiese og Kristina Aamand. Og mange flere. Litteraturen her findes på mange platforme.

Eksemplerne kan være playlisten til Wung-Sungs "Det år sjæle slår smut", oplæsningen (lydversionen) af Lise Villadsens "Byttedyr", eller "Ternet Ninja" i film tekst og tøjdyr.

Når man skal analysere og fortolke intermediale tekster, så trækkes der på de klassiske teoretikere fra Rosenblatt og Løgstrup og på de nyere med Felski og Skyggebjerg. En analysestrategi til en intermedial analyse bliver leveret af Elleström, der har fire niveauer for en sådan analyse:

Vi glemmer fordybelsen i romanen

1. den materielle betydningsdannelse
2. den sansemæssige betydningsdannelse
3. den tids-rumlige betydningsdannelse
4. den semiotiske betydningsdannelse

Sådan kan man få lidt greb om de tekster, der ellers kan være flygtige i tid, i rum og sansepåvirkning.

Man kan i læsningen her fortabe sig i teoretiske problemstillinger, men så må man huske Louise Rosenblatts ord fra 1938: "Uanset hvilken form litteraturen antager – digt, roman, drama, biografi, essay – tilbyder den læseren en forståelse af de myriader af måder, hvorpå mennesket møder livets uendelige muligheder."

Billedbøger, grafiske romaner og andre visuelle fortællinger lægger op til en læsning, der er såvel kognitiv som sansende. Og der er nye, multimodale, herlige, spændende, udfordrende, tankevækkende, grænseoverskridende, vedkommende og til tider muntre værker nok at læse i danskundervisningen. Det gælder blot om at gribe litteraturen. Det hjælper denne fagbog læreren med.